

Actieplan

Maatschappelijk Verantwoord Inkopen en duurzaam GWW 2.0 2017-2020

Waterschap Rijn en IJssel

Onderwerp : Maatschappelijk verantwoord inkopen en duurzaam
gww 2.0 2017-2020

Versie : 2.0

Status : Definitief

Opgesteld door : Willy van Schaik, Jeroen Freriks, Monique
Boessenkool en Taco Mulder

5 februari 2018

INHOUDSOPGAVE

1	Inleiding	3
1.1	Duurzaamheid binnen Waterschap Rijn en IJssel.....	4
1.2	Manifest maatschappelijk verantwoord inkopen	5
1.3	Duurzaam GWW 2.0	5
2	Ambities en doelstellingen.....	6
2.1	Strategische doelstellingen	6
2.2	Doelstellingen GWW sector	6
2.3	Doelstellingen actieplan 2020.....	7
3	Aanpak	8
3.1	Ambitiweb	8
3.2	Omgevingswijzer.....	8
3.3	Dubocalc	8
3.4	CO ₂ Prestatieladder	8
4	Rapportage over de resultaten	9
5	Taken en verantwoordelijkheden	10

1 Inleiding

Waterschap Rijn en IJssel is verantwoordelijk voor het oppervlaktewater en grondwater in de Achterhoek, Liemers en een deel van Overijssel (zie www.wrij.nl). In de waterwet zijn de taken van waterschap vastgelegd; bescherming tegen hoogwater, beheer en onderhoud van watergangen, vaarwegbeheer en zuivering van het afvalwater. Het waterschap vindt het belangrijk deze taken op een duurzame wijze uit te voeren en heeft daarom op 10 mei 2016 de 'Duurzaamheidsstrategie binnen Waterschap Rijn en IJssel' vastgesteld. Inkoop is belangrijk voor het bereiken van organisatiedoelstellingen en met name projecten in Werken bieden veel kansen tot het bereiken van deze doelstellingen. Daarom heeft het waterschap op 8 december 2016 het manifest maatschappelijk verantwoord inkopen (MVI) en op 17 januari 2017 de greendeal Duurzaam GWW 2.0 (Grond, Weg en Waterbouw) ondertekend.

Middels het manifest heeft het waterschap zich gecommitteerd tot het opstellen van een vertaling van de algehele doelstellingen en ambities van de organisatie naar specifieke en meetbare doelstellingen en ambities voor de toepassing van MVI bij inkoop- en aanbestedingsprocedures. De greendeal Duurzaam GWW 2.0 heeft als ambitie om duurzaamheid in 2020 een integraal onderdeel te laten zijn van spoor-, grond-, water- en wegebouw –projecten.

Dit document beschrijft de aanleiding en vertaalt de duurzaamheidsstrategie naar concrete processtappen in een actieplan.

De doelstelling van dit actieplan is het vertalen van de organisatiedoelstellingen naar concrete acties voor de periode 1-1-2017 tot en met 31-12-2020. Daarnaast dient het actieplan te voldoen aan de eisen die worden gesteld uit het manifest maatschappelijk verantwoord inkopen en duurzaam GWW.

Figuur 1: ontwikkellijn actieplan maatschappelijk verantwoord inkopen en duurzaam GWW 2.0

1.1 Duurzaamheid binnen Waterschap Rijn en IJssel

De laatste jaren heeft Waterschap Rijn en IJssel zich in allerlei documenten helder uitgesproken over het belang wat zij hecht aan duurzaam werken. Zoals bijvoorbeeld in 'Water Verbindt – Bestuursakkoord 2015-2019', het Waterbeheerplan 2016 – 2021, het Klimaatakkoord Unie en Rijk, 2010 – 2020 en het Gelders Energie Akkoord (maart). Dit is vertaald naar een Duurzaamheidsstrategie dat zich focust op grondstoffen en energie en is samengevat in vijf principes:

1. Verminderen gebruik grondstoffen en energie
2. Terugwinnen van grondstoffen
3. Eigen energie duurzaam opwekken
4. Clustering in duurzaamheidsparken
5. We werken samen om onze doelen te bereiken

Ons grondstoffenverbruik (materialenverbruik) zit met name in de projecten. We streven naar het verminderen van materiaalverbruik door in de projecten een afweging te maken tussen verschillende scenario's volgens de systematiek van Duurzaam GWW (duurzame aanpak grond-, weg- en waterbouw. Op dit moment kan niet worden ingeschat hoe groot de besparing op materialen kan zijn; we verwachten dat door het stelselmatig maken van een afweging in de loop der tijd meer inzicht komt in de mogelijkheden. Om keuzes te maken zijn er diverse processtappen uitgewerkt.

1.2 Manifest maatschappelijk verantwoord inkopen

Met dit manifest heeft het waterschap zich gecommitteerd tot het opstellen van een actieplan MVI dat wordt uitgevoerd in de periode van 1 juli 2017 tot en met 31 december 2020. Er dient een proces ingericht te worden voor de totstandkoming van het actieplan MVI en de afspraken hierover voldoende ingebed zijn in de eigen organisatie. Tot slotte dient in het (bedrijfsvoering-)jaarverslag over de resultaten voor MVI in relatie tot de in het actieplan geformuleerde MVI-ambities gerapporteerd te worden.

1.3 Duurzaam GWW 2.0

De deelname aan de Greendeal duurzaam GWW 2.0 onderschrijft het commitment dat het waterschap heeft op duurzaamheid bij de uitvoering van (investerings)projecten. In het platform waterwerken is afgesproken dat alle waterschappen met de instrumenten van Duurzaam GWW aan de slag gaan. Dit wordt ondersteund door de Unie van Waterschappen.

Het doel van de Green Deal is dat in 2020 in alle relevante GWW-projecten de Aanpak Duurzaam GWW wordt toegepast in planvorming, aanleg, aanbesteding, beheer en onderhoud. Hiermee spreken de ondertekenaars af langdurig samen te werken aan duurzaamheid en mede daardoor de klimaatdoelstellingen van Nederland te behalen. Bijvoorbeeld in 2030 50% minder gebruik te maken van primaire grondstoffen en een CO₂ reductie te bewerkstelligen in 2020 van 20% t.o.v. 1990.¹

Binnen de aanpak duurzaam GWW is de veranderopgave vertaald in vier transitielijnen waarbij een goede balans tussen People, Planet en Prosperity het uitgangspunt is voor het bereiken van een duurzame GWW-sector:

1. Van kosten naar waarde
2. Van reactief naar proactief
3. Van uniek naar uniform
4. Van alleen naar samen

Duurzaamheid wordt gezien als een meerwaarde, een opbrengst in plaats van een kostenpost. Duurzaamheid kan leiden tot besparingen in aanleg en exploitatie, maar kan ook waarde toevoegen aan een GWW-project en de omgeving (van kosten naar waarde). Waardecreatie wordt gestimuleerd door creëren van ruimte voor innovatieve duurzame oplossingen. De duurzame meerwaarde wordt zichtbaar gemaakt binnen GWW-projecten.

Sturen op waarde creatie in (GWW-) projecten doen we door samen met marktpartijen te werken aan het ontwikkelen en het realiseren van duurzame innovatieve oplossingen (van uniek naar uniform).

Het waterschap bevordert duurzaamheid in houding en gedrag van zijn medewerkers (van reactief naar proactief); in het bijzonder maakt het waterschap medewerkers bewust van de urgentie en noodzaak van het werken volgens de Aanpak en we communiceren extern actief over de ervaringen met de Aanpak Duurzaam GWW en de daarbij behaalde successen (van alleen naar samen).

¹ <http://www.duurzaamgww.nl/green-deal>

2 Ambities en doelstellingen

Dit hoofdstuk beschrijft de algehele beleidsdoelstellingen en ambities van de organisatie op gebied van sociale, ecologische en economische duurzaamheid. en de sectoren en productgroepen. Dit vertaalt naar SMART doelstellingen.

2.1 Strategische doelstellingen

De Duurzaamheidsstrategie 'Duurzaamheid binnen Waterschap Rijn en IJssel' heeft de beleidsdoelen in vijf principes vastgesteld:

1. Verminderen gebruik grondstoffen en energie
 - In 2020 werken we 30% energie-efficiënter ten opzichte van 2005;
 - We besparen op het gebruik van grondstoffen.
2. Terugwinnen van grondstoffen
 - Actief op zoek naar haalbare businesscases, die we ontwikkelen als ze financieel en technisch haalbaar zijn, afgewogen vanuit maatschappelijke meerwaarde.
3. Eigen energie duurzaam opwekken
 - In 2020 wekken we 40% van onze verbruikte energie zelf duurzaam op.
4. Clustering in duurzaamheidsparken
 - Het ontwikkelen van duurzaamheidsparken.
5. We werken samen om onze doelen te bereiken
 - Kennis ophalen en draagvlak creëren zodat we effectief en efficiënt onze doelen behalen.
 - Onze bijdrage leveren aan het behalen van de klimaatdoelen in ons werkgebied.

Dit zijn de strategische uitgangspunten voor dit actieplan. Naast de strategische doelstelling zijn de sectoren en productgroepen geanalyseerd en bepaald waar het waterschap de meeste impact mee kan bereiken. De GWW sector wordt aangemerkt als sector met de hoogste impact en de meeste kansen. Deze sector is heeft financieel het grootste deel van ons totale inkoop volume . Daarnaast biedt deze sector te meeste kansen omdat de sector zich ook heeft geconformeerd heeft aan het toepassen van de Greendeal duurzaam GWW 2.0. Op basis van deze conclusie zal dit actieplan zich verder richten op het toepassen van MVI binnen de GWW sector.

2.2 Doelstellingen GWW sector

In de duurzaamheidsstrategie zijn reeds doelstellingen opgenomen specifiek op het gebied van MVI binnen de GWW sector:

1. We streven naar het verminderen van materiaalverbruik door per project:
 - een afweging te maken tussen verschillende scenario's volgens de systematiek van Duurzaam GWW (duurzame aanpak grond-, weg- en waterbouw).
 - Te kijken of het nodig is om materialen te gebruiken, of dat bijvoorbeeld kan worden gekozen voor Bouwen met Natuur (biobased inkopen).
 - Te kijken of materialen aan het einde van hun levensduur kunnen worden hergebruikt (circulair inkopen).
2. Per project wordt over de afweging gerapporteerd.

Op dit moment kan niet worden ingeschat hoe groot de besparing op materialen kan zijn; we verwachten dat door het stelselmatig maken van een afweging in de loop der tijd meer inzicht komt in de mogelijkheden.

2.3 Doelstellingen actieplan 2020

Voor dit actieplan zijn de specifieke doelstellingen op MVI binnen de GWW sector uitgewerkt naar concrete en realistische doelstellingen die op 31 december 2020 binnen alle relevante projecten gerealiseerd kunnen worden. Hierbij is gekeken naar het gebruik van Duurzaam GWW hulpmiddelen, welke integraal duurzaamheid afwegen. Omdat niet alle hulpmiddelen naar mening van het Waterschap proportioneel zijn voor de projecten van het waterschap worden alleen het Ambitieweb en de Omgevingswijzer standaard toegepast in de projecten. Hierbij wordt opgemerkt dat het gebruik hiervan zich niet uitsluitend beperkt tot GWW projecten maar dat alle waterschapsprojecten als relevant worden aangemerkt. Voor 2020 is de volgende doelstelling omschreven:

In 2020 wordt het Ambitieweb en de Omgevingswijzer in ieder project toegepast voor het beoordelen van kansen en ambities op het gebied van duurzaamheid voor het betreffende project. Om uniformiteit in de uitkomsten te verbeteren wordt voor een aantal nader te bepalen project categorieën die frequent voorkomen een 'standaard' Ambitieweb + Omgevingswijzer opgesteld waarin per project vanwege specifieke omstandigheden afgeweken kan worden.

Dubocalc en de CO₂ Prestatieladder worden als te zwaar gezien voor het type werken dat door het waterschap aanbesteed wordt of niet passend gevonden bij de markt waarbinnen het waterschap de werkzaamheden aanbesteed. In uitzonderingsgevallen kan het waterschap hier in de periode tot 31 december 2020 gebruik van maken. Ervaringen hiermee worden geregistreerd en achteraf beoordeeld. Op basis hiervan kan het gebruik hiervan op een later moment heroverwogen worden.

3 Aanpak

In dit hoofdstuk wordt kort uitgelegd wat de hulpmiddelen uit duurzaam GWW inhouden en hoe deze toegepast kunnen worden. voor meer informatie over de hulpmiddelen wordt verwezen naar de site van Duurzaam GWW.

3.1 Ambitiweb

Het Ambitiweb is een hulpmiddel voor het vastleggen en vast blijven houden van de duurzaamheidsambities. Er wordt mee gewerkt van het begin tot aan de afronding van het project. Het Ambitiweb helpt om de ambities in één oogopslag helder te maken.

3.2 Omgevingswijzer

De Omgevingswijzer helpt om op een systematische wijze de duurzaamheid van opgaves en projecten in een gebied inzichtelijk te maken.

3.3 Dubocalc

Met DuboCalc zijn alle milieueffecten van een materiaal vanaf de winning tot en met de sloop (dus de gehele levenscyclus) en het energiegebruik van een Grond- Weg- en Waterbouwwerk te berekenen.

3.4 CO₂ Prestatieladder

De CO₂-Prestatieladder is een instrument dat bedrijven helpt bij het reduceren van CO₂. Binnen de bedrijfsvoering, in projecten én in de keten kan nog veel winst worden behaald in energiebesparing, het efficiënt gebruik van materialen en duurzame energie. De CO₂-Prestatieladder is daarvoor het aangewezen instrument. Dagelijks bewijst de CO₂-Prestatieladder zijn waarde voor steeds meer sectoren in het bedrijfsleven.

4 Rapportage over de resultaten

Dit hoofdstuk beschrijft op welke wijze de rapportage over de resultaten ingevuld wordt. Het Ambitieweb en de omgevingswijzer wordt onderdeel van het projectevaluatieformulier. 1 keer per jaar wordt dit verzameld en vastgelegd in een intern jaarverslag door de manager Projecten en verspreid onder het DT.

5 Taken en verantwoordelijkheden

Dit hoofdstuk beschrijft de rolverdeling tussen bestuurder, budgethouder/opdrachtgever en inkoper en de interne regievoering op de realisatie van de geformuleerde doelstellingen en ambities.

Het bestuur van Waterschap Rijn en IJssel heeft in 2016 het Stategiedocument Duurzaamheid aangenomen. Daarin is als een speerpunt naar voren gekomen dat we gaan inzetten op windenergie. Hiervoor zijn inmiddels al verkenningen gaande voor 2 locaties. Vanuit projecten worden pogingen gedaan om middels Duurzaamheidsessies de kansen in kaart te brengen en tot concrete voorstellen te komen. Het aanjaagteam duurzaamheid heeft de rol om duurzaamheid binnen de organisatie aan te jagen en richt zich voornamelijk op het inspireren van de medewerkers. Dit actieplan heeft als doel om de organisatie te bewegen. Hier dient nog aan bewustwording / taakverantwoordelijkheid vanuit de rol van opdrachtgever / programmamanagement moeten worden gewerkt.

